FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT JEAN MISCHO

fremsat den 8. marts 1990 *

Høje Domstol.

1. Selskabet Deutsche Fernsprecher GmbH har for de tyske domstole bestridt lovligheden af en efteropkrævning af importafgifter på 27 114,70 DM for visse telefontekniske dele, der er indgået i en passiv forædling.

2. Artikel 5, stk. 2, i Rådets forordning (EØF) nr. 1697/79 af 24. juli 1979 — om efteropkrævning af import- eller eksportafgifter, der ikke er opkrævet hos debitor for varer, der er angivet til en toldprocedure, som medfører en forpligtelse til at betale sådanne afgifter (EFT L 197, s. 1) — lyder:

»De kompetente myndigheder kan undlade at foretage efteropkrævning af import- eller eksportafgift, der ikke er opkrævet som følge af en fejl, som de kompetente myndigheder selv har begået, og som debitor ikke med rimelighed kunne forventes at have opdaget, såfremt sidstnævnte i forbindelse med toldangivelsen har handlet i god tro og overholdt samtlige bestemmelser i de gældende forskrifter«.

3. Kommissionens forordning (EØF) nr. 1573/80 af 20. juni 1980 om gennemførelsesbestemmelserne til artikel 5, stk. 2, til forordning nr. 1697/79 (EFT L 161, s. 1) indeholder blandt andet følgende to bestemmelser:

»*Artikel 2*

Såfremt den kompetente myndighed i en medlemsstat, i hvilken der som følge af en fejl er foretaget utilstrækkelig opkrævning, selv *kan sikre sig, at* samtlige *betingelser* i grundforordningens artikel 5, stk. 2, er opfyldt, træffer denne myndighed selv afgørelse om at *undlade* at efteropkræve ikkeopkrævede afgifter, *såfremt disse er på under 2 000 ECU*[1].

Artikel 4

Såfremt den kompetente myndighed i den medlemsstat, i hvilken fejlen er begået, ikke selv kan sikre sig, at samtlige betingelser i grundforordningens artikel 5, stk. 2, *er opfyldt, eller såfremt de pågældende afgifter er på 2 000 ECU eller derover,* anmoder den Kommissionen om at træffe afgørelse, idet den meddeler Kommissionen de for bedømmelsen nødvendige oplysninger.«

4. Under henvisning til disse bestemmelser har Bundesfinanzhof forelagt Domstolen to

* Originalsprog: fransk.

1 — Alle understregningerne i retsakterne i nærværende forslag til afgørelse er mine egne.

præjudicielle spørgsmål, som jeg skal behandle hver for sig.

I — Det første spørgsmål

5. Det første spørgsmål lyder som følger:

»Skal gældende fællesskabsret, navnlig artikel 4 i Kommissionens forordning (EØF) nr. 1573/80 af 20. juni 1980, fortolkes således, at det ved efteropkrævning af told på 2 000 ECU eller derover ikke er nødvendigt at anmode Kommissionen om at træffe afgørelse om, hvorvidt efteropkrævning kan undlades, såfremt den kompetente myndighed i den medlemsstat, hvor den fejl er begået, der har medført, at toldopkrævning ikke har fundet sted, finder, at betingelserne i artikel 5, stk. 2, i Rådets forordning (EØF) nr. 1697/79 af 24. juli 1979 ikke er opfyldt?«

6. På baggrund af ordlyden af de omhandlede bestemmelser var min første reaktion den at foreslå Domstolen at besvare dette spørgsmål benægtende og fastslå, at den kompetente myndighed i medlemsstaten også i denne situation skal anmode Kommissionen om at træffe afgørelse.

7. Artikel 4 synes således klart at regulere to alternative situationer, nemlig på den ene side den situation, at den kompetente myndighed ikke kan sikre sig, at samtlige betingelser i grundforordningens artikel 5, stk. 2, er opfyldt, på den anden side den situation, hvor de pågældende afgifter er på over 2 000 ECU, uden at myndighedens opfattelse med hensyn til betingelserne i artikel 5, stk. 2, her har betydning.

8. Denne fortolkning finder yderligere støtte i kommissionsforordningens tredje betragtning, hvori det anføres:

»Hvis medlemsstaternes kompetente myndigheder ikke selv kan sikre sig, at samtlige betingelser i artikel 5, stk. 2, i forordning (EØF) nr. 1697/79 er opfyldt, og *under alle omstændigheder* hvis den ikke-opkrævede afgift er på 2 000 ECU eller derover, bør de kompetente myndigheder forelægge spørgsmålet for Kommissionen, der træffer afgørelse efter høring af en ekspertgruppe bestående af repræsentanter for alle medlemsstaterne.«

9. Den tyske version af nævnte betragtning er ganske vist forskellig fra de andre sprogversioner, idet der ikke som indledning til det andet led anvendes udtryk som f. eks. »und *in allen Fällen*, wenn der Betrag... 2 000 ECU oder mehr beträgt«, hvilket ville svare bedre til de anvendte udtryk i de andre versioner, jfr. »og under alle omstændigheder hvis«, »and in any event where«, »et, dans tous les cas, lorsque«, »e in tutti casi qualora«, »en, in elk geval, wanneer«[2].

10. Fremgår det imidlertid ikke af den omstændighed, at betragtningens første og andet led er opstillet som alternativer — således også i den tyske version — samt af anvendelsen af ordene »forelægge spørgsmålet for Kommissionen«, at der er pligt til at forelægge spørgsmålet for Kommissionen i ethvert tilfælde, hvor det pågældende beløb er

2 — Jeg har her kun villet sammenligne de officielle fællesskabssprog på tidspunktet for vedtagelsen af forordningen.

over 2 000 ECU? Såfremt lovgiver i sætningens andet led alene havde villet regulere den situation, hvor de kompetente myndigheder derimod selv kan sikre sig, at betingelserne i artikel 5, stk. 2, er opfyldt, kunne lovgiver i stedet for ordene »et, dans tous les cas« [og i alle tilfælde] bare have anvendt ordene »og når de er i stand hertil, men beløbet er på 2 000 ECU eller derover«.

11. Kommissionen er af den opfattelse, at den ikke skal have spørgsmålet forelagt, såfremt den kompetente myndighed anser det for klart, at betingelserne i artikel 5, stk. 2, ikke er opfyldt, og den har anført, at dette svarer til de nationale toldmyndigheders praksis. Kommissionen anfører i øvrigt i sit skriftlige indlæg (side 5), at

»ordene i forordning nr. 1573/80 ikke ubetinget fører til«

den af Kommissionen hævdede fortolkning. Kommissionen anfører i denne forbindelse:

»Således synes den tredje betragtning til denne forordning tværtimod at være til hinder for den almindeligt fulgte praksis«

12. Som et argument mod denne praksis kan man tillige henvise til den måde, hvorpå indholdet af forordning nr. 1573/80 sammenfattes i den første betragtning til forordning (EØF) nr. 2380/89[3] af 2. august 1989, som har afløst forordning nr. 1573/80. Det hedder heri:

»I Kommissionens forordning (EØF) nr. 1573/80, ændret ved forordning (EØF) nr. 946/83, fastsættes gennemførelsesbestemmelserne til artikel 5, stk. 2, i forordning (EØF) nr. 1697/79; disse gennemførelsesbestemmelser består hovedsagelig i procedureregler for, på hvilke betingelser medlemsstaternes kompetente myndigheder selv kan træffe beslutning om, *hvorvidt* der skal foretages efteropkrævning, og på hvilke betingelser denne beslutning skal træffes af Kommissionen; *Kommissionens beslutning er altid påkrævet, når det pågældende afgiftsbeløb er på 2 000 ECU eller derover.*«

13. Det sidste led i den nævnte betragtning udtykker tilsyneladende også, at Kommissionen, da den udstedte den tidligere forordning, der omhandles i denne sag, ønskede at sikre, at praksis i medlemsstaterne harmonerede i alle sager, hvor de pågældende afgiftsbeløb var af en vis størrelse.

14. De argumenter, der kan gøres gældende til støtte for Kommissionens opfattelse, som den spanske regering også, i det midste i retsmødet, har tilsluttet sig, er imidlertid heller ikke uden vægt.

15. Det fremgår for det første af artikel 2, stk. 1, første afsnit, i grundforordningen (Rådets forordning nr. 1697/79, jfr. ovenfor), at:

»Såfremt de kompetente myndigheder konstaterer, at hele eller en del af den import- eller eksportafgift, der forskriftsmæssigt skulle have været opkrævet for varer, der er

3 — Kommissionens forordning (EØF) nr. 2380/89 af 2. august 1989 om gennemførelsesbestemmelserne til artikel 5, stk. 2, i Rådets forordning (EØF) nr. 1697/79 om efteropkrævning af import- eller eksportafgifter, der ikke er opkrævet hos debitor for varer, der er angivet til en toldprocedure, som medfører en forpligtelse til at betale sådanne afgifter (EFT L 225 af 3.8.1989, s. 30).

angivet til en toldprocedure, som medfører en forpligtelse til at betale disse afgifter, ikke er opkrævet hos debitor, kan disse foretage en efteropkrævning af det manglende afgiftsbeløb«.

16. I dom af 21. september 1989, Kommissionen mod Grækenland (68/88, Sml. s. 2965), har Domstolen endnu engang fastslået, at medlemsstaterne er forpligtet til at efteropkræve afgifter.

17. Kommissionens forordning nr. 1573/80 har selv alene det formål at fastsætte gennemførelsesbestemmelserne til grundforordningens artikel 5, stk. 2, dvs. den bestemmelse, hvorefter det i visse tilfælde kan undlades at foretage efteropkrævning. (I de to første betragtninger til denne forordning finder man tre gange ordene »undlade at foretage efteropkrævning«).

18. Det kan følgelig hævdes, at kommissionsforordningens artikel 4, samt betragtningen hertil overhovedet ikke vedrører den situation, at de nationale myndigheder ikke anser betingelserne i artikel 5, stk. 2, for opfyldt, og at der i disse tilfælde — uanset beløbets størrelse — overhovedet ikke bliver spørgsmål om at indhente en afgørelse fra Kommissionen.

19. Efter denne opfattelse skal ordene »under alle omstændigheder« i den tredje betragtning til forordning nr. 1573/80 (undtagen i den tyske version) ikke forstås således, at artikel 4 også finder anvendelse i tilfælde, hvor den nationale myndighed mener at være forpligtet til at foretage efteropkrævning, hvorimod de alene angiver, at såfremt der foreligger væsentlige omstændigheder til støtte for at undlade efteropkrævning af et beløb på 2 000 ECU eller derover, skal Kommissionens afgørelse indhentes under alle omstændigheder, dvs. selv om den nationale myndighed anser det for klart, at samtlige betingelser for at undlade efteropkrævning er opfyldt.

20. Således er ordningen i hvert fald i henhold til forordning nr. 2380/89, der har afløst forordning nr. 1573/80. Artikel 2, litra b), i forordning nr. 2380/89 er i det væsentlige enslydende med den gamle artikel 2, for så vidt som den kompetente myndighed efter bestemmelsen ikke behøver at forelægge spørgsmålet for Kommissionen, såfremt den finder, at alle betingelserne i artikel 5, stk. 2, i grundforordningen er opfyldt, for så vidt det pågældende beløb er lavere end 2 000 ECU. Den nye artikel 4 lyder som følger:

»Når den kompetente myndighed i den medlemsstat, hvor fejlen er begået, bortset fra de i artikel 2 omhandlede tilfælde, *enten finder, at betingelserne i artikel 5, stk. 2, i grundforordningen er opfyldt,* eller er i tvivl om den præcise rækkevide af kriterierne i denne bestemmelse, hvad angår det pågældende tilfælde, forelægger den sagen for Kommissionen...«.

21. Det kan vel være en nærliggende antagelse, at når en ny, forskellig formuleret bestemmelse ophæver en ældre bestemmelse, der regulerede nøjagtigt det samme spørgsmål, skal det via en modsætningsslutning lægges til grund, at når bestemmelsen er blevet ændret, er det fordi man har villet angive en anden løsning.

22. I den sag, der her foreligger, mener jeg imidlertid, at man må kunne acceptere det argument, at den nye formulering af artikel 4 netop har skullet fjerne uklarhederne i den gamle bestemmelse.

23. Kommissionen har således anført, at de tyske toldmyndigheders praksis, hvorefter spørgsmålet ikke forelægges for Kommissionen, såfremt myndighederne finder det klart, at betingelserne i artikel 5, stk. 2, ikke er opfyldt, er i overensstemmelse med praksis i de andre medlemsstater og med Kommissionens opfattelse.

24. Eftersom forordning nr. 1573/80 blev vedtaget i overensstemmelse med en udtalelse fra Toldfritagelsesudvalget, hvori alle medlemsstaterne normalt er repræsenteret, kan det lægges til grund, at medlemsstaternes fælles praksis er udtryk for den fortolkning, som Kommissionen og medlemsstaterne anlagde af denne bestemmelse, da de vedtog den. I øvrigt er jeg i det væsentlige enig i Kommissionens argumenter med henvisning til de omtvistede bestemmelsers formål.

25. Kommissionen har først gjort gældende, at der er tilstrækkelig sikkerhed for, at fællesskabsretten anvendes ensartet, selv om de nationale myndigheder ikke er forpligtet til at indhente Kommissionens afgørelse, hver gang det pågældende beløb er på 2 000 ECU eller derover. I forbindelse med de argumenter, som Kommissionen har fremført, og som er gengivet i retsmøderapporten, skal jeg yderligere bemærke, at medlemsstaterne i henhold til artikel 3 i forordning nr. 1573/80 til Kommissionen skal fremsende en fortegnelse over de tilfælde — med en kort redegørelse for hvert enkelt tilfælde — hvor de ved beløb på under 2 000 ECU har ment selv at kunne fastslå med sikkerhed, at der ikke skulle foretages efteropkrævning (nævnte forordnings artikel 2). Selv om det ikke er nævnt i forordningen, kan Kommissionen naturligvis, f. eks. i Toldfritagelsesudvalget, over for medlemsstaterne tilkendegive sin opfattelse vedrørende tilfælde, hvor man efter dens opfattelse ikke burde have afstået fra efteropkrævning.

26. Hertil kommer, at det i forbindelse med drøftelserne i Toldfritagelsesudvalget, dels af tilfælde, som medlemsstaterne står usikre overfor, dels af tilfælde, hvor det efter medlemsstaternes opfattelse er berettiget at undlade efteropkrævning af told på 2 000 ECU eller derover, på den anden side vil være muligt gradvist at fastlægge kriterier, ved hjælp af hvilke medlemsstaterne kan afgøre, i hvilke tilfælde de selv lovligt kan fastslå, at betingelserne i artikel 5, stk. 2, ikke er opfyldt.

27. Derimod er jeg langt mindre overbevist af Kommissionens anbringende om, at det ikke er nødvendigt at henlægge en afgørelsesbeføjelse til Kommissionen selv, når de nationale myndigheder bestemmer, at der skal ske efteropkrævning, da der i så fald er sikkerhed for, at Fællesskabets egne midler efteropkræves. Dette kunne i sidste ende forstås således, at når blot pengene inkasseres, kommer alt andet i anden række, og at det endog måtte accepteres, at bestemmelserne i artikel 5, stk. 2, fortolkes til klar skade for de private.

28. Efter min mening er det afgørende argument for at besvare det første spørgsmål bekræftende følgende: såfremt en institution, der er ophavsmand til bestemmelser, som er vedtaget efter høring af medlemsstaternes repræsentanter, fortolker bestemmelserne på en bestemt måde (som i øvrigt ikke indebærer, at institutionen tillægges de videst mulige beføjelser), og denne fortolkning bekræftes af praksis i medlemsstaterne — som i deres egenskab af rådsmedlemmer har udstedt grundforordningen — og når ydermere en nyere forordning bestyrker denne fortolkning, da kan man ikke med henvisning til uklarhederne i den tidligere bestemmelse fastholde en fortolkning, der strider mod den fortolkning, som hævdes af den institution, der har udstedt bestemmelsen.

29. Af alle disse grunde foreslår jeg, at Domstolen besvarer det første spørgsmål som foreslået af Kommissionen og af den spanske regering.

II — Det andet spørgsmål

30. Det andet spørgsmål lyder som følger:

»Såfremt det første spørgsmål besvares bekræftende, skal artikel 5, stk. 2, i forordning (EØF) nr. 1697/79 da fortolkes således, at objektive kriterier skal lægges til grund ved afgørelsen af, om debitor burde have opdaget fejlen, og dette derfor må antages at være tilfældet, såfremt han på grundlag af de gældende — offentliggjorte — og hverken uklare eller upræcise bestemmelser ville have kunnet opdage fejlen, eller må det antages, at fejlen ikke med rimelighed kunne forventes opdaget, når toldmyndighederne to gange — ganske vist ikke retligt bindende — har meddelt debitor den for toldbehandlingen tilgrundliggende fejlagtige opfattelse?«

31. Jeg bemærker indledningsvis, at Bundesfinanzhof ikke ønsker fastslået, i hvilke tilfælde en debitor skal antages at være i god tro, men alene ønsker en fortolkning af begrebet »fejl, der ikke var kendelig for debitor«.

32. Den forelæggende ret gør således udtrykkeligt opmærksom på (i indledningen til afsnit II i forelæggelseskendelsen), at det er ubestridt, at sagsøgeren var i god tro, og at sagsøgeren har overholdt bestemmelserne om toldangivelsen.

33. Man kan faktisk ikke anse en debitor for at være i ond tro, når denne før den første indførsel har henvendt sig til toldmyndigheden for at få oplyst, hvilken ordning der fandt anvendelse, og han, efter at der ikke var blevet opkrævet told ved den første toldklarering, endnu engang har rejst spørgsmålet og fået forholdet bekræftet.

34. Det fremgår af det anførte, at god tro og den omstændighed, at toldmyndighedens fejl ikke var kendelig, ikke altid kan betragtes som én og samme betingelse — anderledes Domstolen i dom af 22. oktober 1987, Foto-Frost, præmis 25 (314/85, Sml. s. 4225, jfr. s. 4233).

35. For så vidt angår spørgsmålet, om der skal anvendes et objektivt eller et subjektivt kriterium ved bedømmelsen af, om debitor kunne opdage myndighedens fejl, skal jeg med det samme anføre, at jeg deler Kommissionens opfattelse, hvorefter der skal tages hensyn til den enkelte sags såvel objektive som subjektive omstændigheder. Såfremt artikel 5, stk. 2, kun kunne anvendes, såfremt bestemmelserne — som de foreligger offentliggjort — er uklare eller ufuldstændige, ville dens anvendelsesområde blive for snævert til, at bestemmelsen fortsat kan fungere som »billighedsklausul«.

36. For det andet er det — som anført af Hessisches Finanzgericht, der behandlede sagen i første instans — selve kendetegnet ved en fejl, at den kan bringes for dagen, og i sidste instans kan derfor enhver fejl fra en myndigheds side opdages af de berørte personer, når der udvises den fornødne forstandighed og agtpågivenhed.

37. Endelig fremgår det endvidere af et ord, der mangler i den tyske version af artikel 5, stk. 2, i forordning nr. 1697/79, men som blandt andet findes i den franske og den engelske version, nemlig ordet »raisonnablement«, »reasonably« (»fejl, som debitor ikke med rimelighed kunne forventes at have opdaget«), at der også skal tages hensyn til subjektive forhold.

38. Jeg kommer herefter til spørgsmålets anden del, hvormed det ønskes fastslået, om fejlen skal anses for at have været ikke-kendelig, når toldmyndighederne to gange — ganske vist ikke retligt bindende — gav debitor en urigtig oplysning.

39. Skal dette spørgsmål besvares bekræftende under henvisning til, at en importør principielt ikke kan forventes at have bedre kendskab til bestemmelserne end toldpersonalet?

40. Jeg er med Bundesfinanzhof og Kommissionen enig i, at såfremt denne opfattelse skulle følges uden undtagelse,

»vil det i praksis blive umuligt at gennemføre efteropkrævning, da fejlen altid nødvendigvis er blevet begået af en ansvarlig tjenestemand, der ikke har undersøgt alle faktiske og retlige forhold i sagen« (s. 9 i Kommissionens indlæg).

41. Jeg finder dog, at det under visse faktiske omstændigheder — således hvor fejlen er begået gentagne gange og oven i købet af overordnede toldmyndigheder, selv om fejlene ikke foreligger i en bindende meddelelse fra myndighederne — kan lægges til grund, at fejlen ikke var kendelig for importøren. I punkt 50 i mit forslag til afgørelse af 2. marts 1989 i sag 378/87 (Top Hit Holzvertrieb GmbH mod Kommissionen, Sml. s. 1359), havde jeg således gjort gældende, at

»den begåede fejl... ikke 'med rimelighed [kunne] være opdaget' af debitor, når den end ikke blev opdaget af en toldmyndighed, der har til opgave at føre kontrol med toldstedernes virksomhed. Man kan nemlig ikke forvente, at et firma, heller ikke en specialforhandler af en bestemt varetype, har bedre forstand på tingene end toldembedsmændene, der råder over flere oplysninger, især når toldpersonalet faktisk ved adskillige lejligheder har undersøgt den omhandlede vare« [4].

42. Er det muligt at gå videre, således at den omstændighed, at myndighederne mere end én gang giver udtryk for en fejlagtig opfattelse, er tilstrækkelig til, at fejlen herefter ikke kan betragtes som kendelig for importøren? Som bekendt vedrører Bundesfinanzhofs spørgsmål udtrykkeligt den situation, at der to gange er meddelt en urigtig oplysning.

43. Jeg anser det ikke for muligt at opstille en sådan hovedregel, der i øvrigt ville indebære, at man på ny — ad bagvejen — indfører et »objektivt« kriterium, der risikerer at blive nærmest automatisk anvendt. Efter min mening skal der i hvert enkelt tilfælde tages hensyn til den nærmere karakter af den begåede fejl, og det skal herved undersøges, om der var tale om komplicerede regler, som f. eks. bestemmelserne om passiv forædling, eller om der, som i Binder-sagen [5], var tale om en fejl, der ganske let

4 — Ved dom af 23. maj 1989 (Sml. s. 1359) blev sagen afgjort på grundlag af et af de andre kriterier i grundforordningens artikel 5, stk. 2.

5 — Dom af 12. juli 1989 (161/88, Sml. s. 2415).

kunne være konstateret ved blot at sammenligne den tyske brugstarif og Den Fælles Toldtarif. Den vedvarende karakter af myndighedens fejltagelse er naturligvis den omstændighed, der skaber formodning for, at det problem, der skulle løses, var kompliceret. Det må endvidere undersøges, om vedkommende debitor normalt importerer varer af den omhandlede art, eller om der for hans vedkommende er tale om den første transaktion eller en transaktion, som han kun gennemfører lejlighedsvis [6].

44. Jeg foreslår herefter, at Domstolen besvarer det andet spørgsmål med, at den omstændighed, at toldmyndighederne to gange har meddelt debitor den til grund for toldbehandlingen liggende fejlagtige opfattelse, ikke *i sig selv* er tilstrækkelig til, at debitor ikke kunne forventes at have opdaget fejlen.

45. Det tilkommer den nationale ret at tage stilling til, om den omstændighed, at toldmyndighederne tog fejl to gange, sammenholdt med alle sagens øvrige omstændigheder, eventuelt kan føre til det resultat, at fejlen ikke var kendelig.

46. Den yderst detaljerede gennemgang i Kommissionens indlæg kan give relevante bidrag i så henseende. Kommissionen erkender, at der er tale om et grænsetilfælde, og at

»de forskrifter, der finder anvendelse i sagen, findes i bestemmelser, der generelt på ingen måde er let læste. Den, der ikke er jurist eller ikke toldjurist, er nødt til at studere disse forskrifter indgående for at finde frem til de bestemmelser, der konkret finder anvendelse« (s. 10).

47. Kommissionen kommer imidlertid til den konklusion, at selv om toldmyndighederne fremturede i sin urigtige opfattelse, uanset at Deutsche Fernsprecher havde meddelt myndighederne sine spørgsmål i så henseende, burde selskabet alligevel have indset, at »toldmeddelelsen ikke 'virkelig', dvs. for en rimelig kommerciel betragtning, kunne være rigtig« (Kommissionens indlæg, s. 11, første afsnit). Deutsche Fernsprecher kunne med andre ord ikke gå ud fra, at loven for en økonomisk betragtning kunne være så absurd, som myndighederne ville have selskabet til at tro. Det kan dog heroverfor indvendes, at man blot ved at gennemlæse artikel 2 i direktiv 76/119/EØF af 18. december 1975 — om harmonisering af administrativt eller ved lov fastsatte bestemmelser om proceduren for passiv forædling — kan få det indtryk, at det på dette område på ingen måde er usædvanligt, at import sker fuldstændig toldfrit. Det fastslås således i den nævnte bestemmelse, at

»... ved procedurer for passiv forædling [forstås] den toldprocedure, der tillader midlertidig udførsel af varer af enhver art og oprindelse fra Fællesskabets toldområde med henblik på deres genindførsel i form af forædlingsprodukter som defineret i artikel 3, med *fuldstændig* eller delvis fritagelse for importafgifter, efter at de uden for Fællesskabets toldområde har været genstand for én eller flere af de i artikel 3 definerede forædlingsprocesser«.

6 — Jfr. hertil forslag til afgørelse fremsat den 6. maj 1989 af generaladvokat M. Darmon i sag 161/88, Binder, pkt. 35 (Sml. s. 2415).

48. Det kan i øvrigt ikke lægges selskabet til last, at det ikke indhentede en bindende tariferingsudtalelse fra de kompetente myndigheder (artikel 5, stk. 1, i Rådets tidligere nævnte forordning nr. 1697/79), da sådanne udtalelser i henhold til § 23 i Zollgesetz (den tyske toldlov) kun kan afgives vedrørende den toldposition, som en vare skal henføres under. Der forelå i sagen her intet spørgsmål af denne art.

49. Efter min opfattelse har det i sidste ende stor betydning, om Deutsche Fernsprecher ligesom firmaet Binder »driver erhverv på dette område, idet selskabet hovedsageligt beskæftiger sig med import og eksport« (præmis 22 i den tidligere nævnte Binder-dom),

eller om selskabet i det mindste havde nogen erfaring med hensyn til proceduren for passiv forædling, dvs. om det tidligere havde gennemført sådanne transaktioner, for hvilke tolden var blevet beregnet rigtigt. Er dette ikke tilfældet, vil det efter min mening kunne antages, at fejlen ikke var kendelig for Deutsche Fernsprecher.

Forslag til afgørelse

50. Jeg foreslår, at Domstolen besvarer Bundesfinanzhofs to spørgsmål som følger:

»1) Artiklerne 2 og 4 i Kommissionens forordning nr. 1573/80 af 20. juni 1980 skal fortolkes således, at de nationale myndigheder ikke er forpligtet til at anmode Kommissionen om at træffe afgørelse om, hvorvidt der eventuelt ikke skal efteropkræves told, uanset de afgifter, der ikke er opkrævet, udgør 2 000 ECU eller derover, hvis de nationale myndigheder finder, at betingelserne vedrørende beskyttelsen af den berettigede forventning, jfr. artikel 5, stk. 2, i forordning nr. 1697/79, ikke er opfyldt, og de følgelig bestemmer, at efteropkrævning skal ske.

2) Artikel 5, stk. 2, i forordning nr. 1697/79 skal fortolkes således, at der ved afgørelsen af, om debitor ikke kunne forventes at opdage fejlen, skal lægges såvel objektive som subjektive kriterier til grund. Den omstændighed, at toldmyndighederne to gange har meddelt debitor den for toldbehandlingen til grund liggende fejlagtige opfattelse, er ikke i sig selv tilstrækkelig til, at debitor ikke kunne forventes at have opdaget fejlen.«